

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0238-285
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
ID ОП у ЄДЕБО	158
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Інклюзивна освіта. Корекційна педагогіка, Другий (магістерський) 01 Освіта/Педагогіка, 011 Освітні, педагогічні науки
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://drive.google.com/file/d/12fz4i4OOvTNHBGTq_nOeRJGLqg7KoMYI/view
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	01 Освіта / Педагогіка
Дата засідання	06.01.2020
№ протоколу	№ 57
Доповідач	Мартинець Л.А.

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

<x> **відсутні**

Обґрунтування:

Підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, відсутні.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка – перший і єдиний в Чернігівській області заклад вищої освіти, який здійснює підготовку на другому (магістерському) освітньому рівні фахівців за ОП «Інклюзивна освіта. Корекційна педагогіка». При розробці освітньої програми та програмних результатів навчання повновагомо враховані пропозиції та потреби заінтересованих сторін (зокрема, роботодавців). <i>Слабкі сторони:</i> при розробці освітньої програми недостатньо враховано досвід аналогічних іноземних освітніх програм. Виявлені незначні розбіжності зі стратегією розвитку закладу вищої освіти, зокрема, в частині	В	Інтегральна компетентність заявленої ОПП відповідає не восьмому рівню НРК, а сьомому. Зі звіту експертів виявлено, що «окремого підтверджувального документу щодо визначення цілей освітньої програми та програмних результатів навчання з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін, завіреного встановленим чином, не виявлено». Однак експертна група визнає, що гарантом ОП проведено опитування стейкхолдерів шляхом анкетування (розроблена анкета надана експертній групі для ознайомлення). На наш погляд, зміст ОПП виграв би, якщо було б враховано не сама анкета, а результати її дослідження. Ні з відомостей про самооцінювання, ні звіту експертів не зрозуміло, що саме з досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних програм під

		<p>провадження дистанційної форми навчання та онлайн-навчання.</p>		<p>час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОПП було враховано.</p> <p><i>Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.</i></p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p>	В	<p>Обсяг освітньої програми повно відповідає вимогам законодавства. Освітні компоненти за даною освітньою програмою складають логічну взаємопов'язану систему (структурно-логічну схему), що в цілому дозволяє досягти програмних цілей, а також усі види практик логічно взаємопов'язані та доповнюють теоретичний цикл підготовки затвердженого навчального плану.</p> <p><i>Слабкі сторони:</i> у представників групи забезпечення освітньої програми відсутні силабуси, а зазначені компетенції у робочих навчальних програмах дисциплін лише частково відповідають компетенціям, які заявлені у переліку освітньо-професійної програми. Зокрема, перелік компетентностей в окремих робочих навчальних програмах за обсягом займає цілу сторінку, які викладачі</p>	Е	<p>На нашу думку, структурно-логічна схема підготовки здобувачів ВО не визначає логічну послідовність вивчення навчальних дисциплін, а також погодження їх змісту за темами в часі. Урахування взаємозв'язку між дисциплінами, практиками і підсумковою атестацією здобувачів не прослідковується.</p> <p>На наш погляд, є певна розбіжність в <i>предметній області</i> (підготовка фахівця з різними категоріями населення), <i>особливості ОП</i> (підготовка фахівця для роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби у закладах загальної середньої та дошкільної освіти), <i>придатності до працевлаштування</i> (заклади загальної середньої та дошкільної освіти вже не конкретизовано).</p> <p>Є розбіжність в локальних документах: в ОПП та навчальному плані зазначено назву ОПП «Інклюзивна освіта. Корекційна педагогіка», а у програмі фахового випробування з педагогічних наук – це визначено вже не як ОПП, а спеціалізація</p>

		<p>формулюють самостійно. Тобто має місце не дедуктивний, а індуктивний розподіл, за якого конкретна навчальна дисципліна зумовлює певний перелік похідних компетентностей, а не загальні компетентності, зазначені в ОП, які розподіляються між спеціально підібраними навчальними дисциплінами.</p>	<p>(https://drive.google.com/file/d/19oiU204pIJRElf_byAyLE2ziBS829o4/view).</p> <p>Вважаємо, що заявлена в ОПП підготовка фахівця для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами визначає більш широку сферу, ніж інклюзивна освіта, корекційна педагогіка.</p> <p>Не зрозуміло, які ОК за даною ОП спрямовані на формування ЗК1 – уміння спілкуватися усно та в письмовій формі рідною мовою та іноземними мовами. В ОПП прослідковується, що ПРН забезпечується за рахунок вибіркового освітніх компонент (ПРН 6, ПРН 8), що суперечить чинним рекомендаціям з акредитації ОП.</p> <p>Більшість вибірових дисциплін не стосуються фокусу ОП «Інклюзивна освіта. Корекційна освіта», а відповідають спеціальності 231 «Соціальна робота», зокрема такі ОК як «Технології роботи соціального гувернера», «Соціальний патронаж», «Соціально-педагогічна терапія», «Організація центрів соціального обслуговування», «Протидія торгівлі людьми», «Актуальні проблеми соціальної роботи». Також спеціальності 231 відповідає обов'язкова дисципліна ОК8 «Соціальна реабілітологія».</p> <p>Вибір здобувачами освіти дисциплін з інших ОП допустимий і навіть</p>
--	--	---	---

				<p>заохочується, однак, не у випадку, коли понад 60% дисциплін за вибором пропонується з іншої галузі знань.</p> <p>РНП дисциплін оформлені не належним чином (без підписів, номерів протоколів (усі РНП), титульного аркушу (наприклад, «Психологія вищої школи»)). Окремі РНП містять знання, очікувані результати навчання, що не корелюються з ОПП.</p> <p>У відомостях про самооцінювання та ОПП спостерігається невідповідність обсягу, що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти (24 і 23 кредити відповідно).</p> <p>У ЗВО існує модель вибору здобувачами вибіркового дисциплін, яка, на нашу думку, уможливило цей вибір (дисципліна викладається, якщо її обрали не менше 10 здобувачів вищої освіти). Крім того, у звіті експертів підкреслено, що можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії відбувається шляхом обрання форми державної атестації (або кваліфікаційного іспиту, або захисту КР), місця проходження практики). Однак підготовка на другому (магістерському) рівні ВО передбачає обов'язкове написання КР. А щодо практик, то базою проходження асистентської, науково-дослідної практик є кафедра соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук</p>
--	--	--	--	---

				<p>Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (вибір невеликий).</p> <p><i>Загалом часткова невідповідність критерію. Виявлено недоліки, що можуть бути усунуті в однорічний строк.</i></p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	В	<p>Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими для абітурієнтів і повно враховують особливості самої освітньої програми. У закладі вищої освіти оприлюднено Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність.</p> <p><i>Слабкі сторони:</i> керівництво закладу вищої освіти хоча не перешкоджає академічній мобільності студентів, але й не створює сприятливих умов та різнобічно не інформує щодо різноманітних програм, пов'язаних з особливостями зазначеної освітньої програми. Зокрема, у ЗВО відсутній відділ з міжнародних зв'язків, а студенти не обізнані щодо можливостей щодо академічної мобільності. Здобувачі освіти не приймали участь не тільки у програмах обміну із зарубіжними ЗВО, а й не</p>	В	<p><i>Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.</i></p>

		реалізували зазначеної можливості в межах України. В освітньому процесі використовуються лише елементи неформальної освіти, котрі мають несистемний прояв та характеризуються локальністю.		
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	<p>Форми та методи навчання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Також заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання та дослідження під час реалізації освітньої програми. Наприклад, вимоги принципу академічної свободи реалізуються наступним чином: запроваджено вільний вибір тем магістерських робіт і баз проходження практик, а розклад занять передбачає для працевлаштованих студентів можливість поєднувати навчання і роботу за фахом за зручним для них графіком у третю зміну.</p> <p><i>Слабкі сторони:</i> компетентності, сформульовані в освітній програмі, непропорційно та не повно представлені в робочих програмах навчальних</p>	В	<p>На сайті ЗВО розміщуються не всі РНП дисциплін, що викладаються за даною ОПП. У представлених РНП, як правило, не визначені методи навчання за даною дисципліною та ОП.</p> <p>Ні у відомостях про самооцінювання, ні у звіті експертів не знайшла свого підтвердження інформація, чи проводяться опитування серед здобувачів ВО щодо з'ясування рівня задоволеності методами навчання та викладання та які саме результати цього опитування, а також, яким чином навчання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО, чи є участь здобувачів вищої освіти у міжнародних проектах, конкурсах.</p> <p><i>Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.</i></p>

		дисциплін. Водночас, зазначені нормативні документи не завжди оновлюються та інколи містять застарілі літературні джерела.		
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Е	<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти є достатньо диференційованими та забезпечують їх дійсний вільний вибір здобувачами вищої освіти.</p> <p><i>Слабкі сторони:</i> у закладі вищої освіти неунормована система академічної доброчесності, як на загальноуніверситетському рівні, так і на рівні окремої ОП. Студенти не обізнані щодо особливостей процедури проходження перевірки робіт на антиплагіат. Відсутні положення про врегулювання інтересів та порядок оскарження контрольних заходів. На зустрічі з керівництвом університету експертною групою було сформульовано зазначені рекомендації, які знайшли розуміння з боку проректорів і бажання їх усунути в найкоротший термін. Експерти зауважують, що ні на першій запланованій та завчасно</p>	Е	<p>На наш погляд, вибір студентів щодо написання і захисту магістерської роботи суперечить 8 рівню НРК, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій.</p> <p>У відомостях про самооцінювання порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів зводиться до незгоди щодо захисту кваліфікаційної роботи.</p> <p>З відомостей самооцінювання, звіту експертів встановлено, що політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності зводиться в переважній більшості до перевірки магістерської роботи на плагіат.</p> <p>Відсутня інформація про програми, які використовуються для перевірки на академічний плагіат.</p> <p>У відомостях про самооцінювання та звіті експертів відсутня інформація щодо відповідальності здобувачів за порушення академічної доброчесності на даній ОП.</p> <p><i>Загалом часткова невідповідність критерію. Виявлено недоліки, що можуть бути усунуті в однорічний строк.</i></p>

		погодженій зустрічі з керівництвом університету, ні на завершальній зустрічі обмінятися думками з ректором не вдалося через його відсутність.		
Критерій 6. Людські ресурси	В	<p>На кафедрі наявні системні, глибокі та багаторічні зв'язки з багатьма працедавцями регіону, котрі залучаються на договірній основі до організації та проведення освітнього процесу з підготовки студентів за відповідною ОП. Заклад вищої освіти сприяє розвитку та підвищенню кваліфікації професорсько-викладацького складу випускової кафедри, та достатньо стимулює викладачів за одержані професійні здобутки.</p> <p><i>Слабкі сторони:</i> не у всіх членів групи забезпечення освітньої програми якісні показники науково-педагогічної активності знайшли підтвердження на предмет їх відповідності. А також встановлено, що конкурсний добір викладачів, хоча і мав місце, але характеризувався здебільшого механістичним залученням викладачів, що здійснюють підготовку</p>	В	<p>Моніторинг рівня професіоналізму викладачів з боку здобувачів ВО не спостерігається.</p> <p><i>Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.</i></p>

		студентів зі спеціальності 231 Соціальна робота, а не добирався відповідно до переліку компетенцій, зазначених в ОПП.		
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	Освітнє середовище закладу вищої освіти є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. У ЗВО організовано доступ до електронних баз даних (репозитаріїв), безкоштовний доступ до електронних ресурсів, який здійснюється у комп'ютерних класах і в бібліотеці та через підключення до мережі інтернет через Wi-Fi. В університеті створено сприятливий психологічний клімат, що покращує взаємодію усіх учасників освітнього процесу та забезпечено студентоцентрований підхід до організації освітнього процесу. <i>Слабкі сторони:</i> університетські приміщення не в повній мірі пристосовані для вільного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Навчання за аналізованою освітньою програмою забезпечується за відсутності спеціалізованих кабінетів і	В	<i>Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.</i>

		лабораторій. Студентам надається недостатній психологічний супровід внаслідок розформування психологічної служби як структурної одиниці ЗВО.		
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	Фахівці з освітньої програми «Інклюзивна освіта. Корекційна педагогіка» вкрай затребувані на ринку праці Чернігівської області, що підтверджується абсолютною більшістю працевлаштованих за фахом здобувачів вищої освіти. Роботодавці безпосередньо та через свої об'єднання тотально залучені до процедур забезпечення якості зазначеної освітньої програми. <i>Слабкі сторони:</i> система забезпечення внутрішньої якості вищої освіти закладу не забезпечує вчасне реагування та недостатньо моніторить недоліки з реалізації освітньої програми. Також для розвитку якості освітньої програми не застосовується повновагомо ресурси та кадрове забезпечення суміжних кафедр.	В	Не розкрито в повній мірі залучення органів студентського самоврядування до процесу перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. <i>Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.</i>
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	Права та обов'язки учасників освітнього процесу регулюються чинним законодавством та внутрішніми	В	Посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО проекту відповідної

		<p>нормативними документами, що є у вільному електронному доступі. Обсяг інформації, що оприлюднюється, є достатній для того, аби забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформований вибір щодо вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою. В абсолютній більшості випадків враховуються інтереси та побажання стейкхолдерів при складанні освітньої програми.</p> <p><i>Слабкі сторони:</i> на думку експертів, доступ до інформації щодо діяльності окремих структурних підрозділів на офіційному веб-сайті необхідно удосконалити. Зміст сайту випускової кафедри, яка забезпечує реалізації освітньої програми «Інклюзивна освіта. Корекційна педагогіка» слід інформаційно доповнити методичними матеріалами.</p>		<p>освітньої програми, зауважень заінтересованих сторін та затвердженої ОП не інформативне та не коректне (http://www.chnpu.edu.ua/contacts/contact-us).</p> <p><i>Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.</i></p>
Критерій 10. Навчання через дослідження	-	Не застосовується	-	Не застосовується

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків GER резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. Привести у відповідність усі компетентності, ПРН до 8 НРК України. В ОПП для другого (магістерського рівня) вказати НРК – 8 рівень. В ОПП та навчальному плані внести зміни щодо років навчання на другому (магістерському) рівні (з 5, 6 років – на 1, 2 роки навчання) та відповідно семестрів (з 9–11 семестрів – на 1–3 семестри).
2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначати з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін шляхом анкетування стейкхолдерів.
3. При формулюванні цілей та програмних результатів навчання ОП вивчити аналогічні вітчизняні та іноземні програми із внесенням відповідного досвіду до змісту даної ОПП.
4. В ОПП розкрити структурно-логічну схему підготовки здобувачів ВО, яка визначатиме логічну послідовність вивчення навчальних дисциплін, погодження їх змісту за темами в часі, взаємозв'язок між дисциплінами, практиками і підсумковою атестацією здобувачів.
5. Привести у відповідність предметну область, особливості ОП, придатність до працевлаштування до кваліфікацій та сфер працевлаштування.
6. У програмі фахового випробування з педагогічних наук виправити «спеціалізація» на «освітньо-професійна програма» («Інклюзивна освіта. Корекційна педагогіка»).
7. Рекомендувати ЗВО переглянути ОК відповідно до заявленої ОПП (інклюзивна освіта, корекційна педагогіка, адже робота з дітьми з особливими освітніми потребами передбачає більш широку сферу).
8. Звернути увагу, що програмні РН мають забезпечуватись обов'язково за рахунок обов'язкових освітніх компонент. Переглянути компетентності, які формуються відповідними ОК.
9. Звернути увагу, що при розробці навчальних планів необхідно враховувати вимогу щодо вибіркової дисциплін, а отже навчальний план має включити лише обов'язкові дисципліни та передбачати відповідне планування часу (навчального навантаження) для вибірових дисциплін.
10. Привести у відповідність оформлення робочих навчальних програм до чинних вимог (наявність номеру та дати протоколу засідання кафедри, факультету, підписів, відповідність компетентностей та ПРН по кожній дисципліні тощо). У РНП зазначити методи навчання за даною дисципліною.
11. Визначити гнучкий та чіткий механізм формування ЗВО індивідуальної освітньої траєкторії здобувача (наприклад, можливість вибору дисциплін з інших ОП або збільшення кількості кредитів та відповідно зменшення запропонованих на вибір дисциплін, що дасть максимальну кількість здобувачів – більше, ніж 10).
12. Основою формою атестації визнати написання та захист кваліфікаційної роботи.
13. Привести у відповідність назви практик: у навчальному плані та ОПП зазначено три види практик: професійна за напрямом підготовки, професійна (асистентська), науково-дослідна, у програмі – навчальна, виробнича та науково-дослідна. Розширити бази проходження асистентської та науково-дослідної практик.
14. Дотримуватись регламенту щодо оприлюднення інформації на вступ за ОПП

відповідно після процедури її акредитації.

15. Систематично проводити опитування серед здобувачів ВО щодо з'ясування рівня задоволеності методами навчання та викладання, здійснювати навчання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО, залучати здобувачів вищої освіти до участі у міжнародних проектах, конкурсах.

16. Розширити систему заходів, що визначають політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, а також дієві, зрозумілі та прозорі процедури реагування на такі порушення і притягнення до академічної відповідальності.

17. Рекомендувати ЗВО використовувати ліцензовану програму антиплагіат та започаткувати створення репозиторію кваліфікаційних робіт.

18. Проводити серед здобувачів ВО моніторинг рівня професіоналізму викладачів.

19. Залучати органи студентського самоврядування до процесу перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Проводити опитування серед учасників освітнього процесу з питань вдосконалення якості освіти.

20. Здійснювати процедуру попереднього оприлюднення відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін, дотримуючись регламенту відповідно до вимог (Порадник щодо заповнення відомостей самооцінювання освітньої програми для закладів вищої освіти Національного агентства, критерій 9 «Прозорість та публічність»).

21. Урахувати рекомендації та зауваження експертної групи з метою їх усунення.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◁ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

◁ акредитацію ОП

<x> умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◁ відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР (електронний підпис)

Ніна ТАРАСЕНКОВА